

**ENTITAT PÚBLICA DE SANEJAMENT D'AIGÜES
RESIDUALS DE LA COMUNITAT VALENCIANA**

1. OBJECTIUS I ABAST DE LA FISCALITZACIÓ

1.1 Objectius

En virtut del que es disposa en l'article 8.3 de la Llei de la Generalitat Valenciana 6/1985, d'11 de maig, de Sindicatura de Comptes, la fiscalització realitzada ha tingut per objecte determinar si els comptes anuals de l'exercici de 2001 de l'Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana (d'ara endavant, SAR, Entitat de Sanejament o l'Entitat) es presenten de forma adequada, d'acord amb els principis comptables que hi són d'aplicació; així com verificar el compliment de la legalitat vigent en la gestió dels fons públics durant l'exercici citat.

Així mateix, la fiscalització ha inclòs la revisió i avaluació de determinats aspectes del sistema de gestió i control intern de SAR; en els diferents apartats d'aquest informe assenyalarem aquelles situacions que haurien de ser objecte d'atenció i millora per part dels òrgans responsables de l'Entitat.

1.2 Abast i procediments de la fiscalització

1.2.1 Revisió financera

Els comptes anuals de l'Entitat de Sanejament estan formats pel balanç a 31 de desembre de 2001, el compte de pèrdues i beneficis i la memòria corresponents a l'exercici terminat en la data citada, i els adjuntem íntegrament -juntament amb l'informe d'auditoria- en l'annex d'aquest informe. Els dits comptes foren formulats pel gerent de SAR, aprovats pel Consell d'Administració el 25 de març de 2002 i presentats en aquesta Sindicatura de Comptes per la Intervenció General de la Generalitat Valenciana (IGGV), conformement a la normativa aplicable, el 28 de juny de 2002, juntament amb l'informe d'auditoria.

El treball s'ha dut a terme d'acord amb els "Principis i normes d'auditoria del sector públic" elaborats per la Comissió de Coordinació i Control dels Òrgans Públics de Control Extern de l'Estat Espanyol. En conseqüència, els procediments utilitzats han consistit en la realització de proves selectives, revisió del control intern i d'altres tècniques d'auditoria que han sigut aplicables en aquest cas, tot incidint de manera especial en els procediments de gestió, control i comptabilitat del cànon de sanejament, així com en l'aplicació d'aquests ingressos a l'activitat de sanejament de SAR.

1.2.2 Revisió del compliment de la legalitat

D'acord amb els objectius de la fiscalització assenyalats en l'apartat 1.1 anterior i amb l'enfocament descrit en l'apartat 1.2.1, hem revisat el compliment -per part de l'Entitat- de la legalitat vigent en la gestió dels fons públics durant l'exercici terminat el 31 de desembre de 2001.

La dita revisió ha consistit en la verificació, per mitjà de proves selectives, del compliment dels aspectes rellevants establits fonamentalment en:

- Text refós de la Llei d'Hisenda Pública de la Generalitat Valenciana, aprovat per decret legislatiu de 26 de juny de 1991 del Consell de la Generalitat Valenciana.
- Llei 2/1992, de 26 de març, per la qual es crea l'entitat de dret públic Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana, modificada per la llei 10/1998, de 28 de desembre, i per la llei 11/2000, de 28 de desembre.
- Llei 13/1999, de 18 de maig, de Contractes de l'Administració Pública, modificada per la llei 53/1999, de 28 de desembre.
- Reial decret legislatiu 2/2000, de 16 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques.
- Llei 12/2000, de 28 de desembre, de Pressuposts de la Generalitat Valenciana per a l'exercici de 2001.
- Decret 204/1990, de 26 de desembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre reintegrament de transferències corrents i de capital.
- Decret 170/1992, de 16 d'octubre, del Consell de la Generalitat Valenciana, que aprova l'Estatut de l'Entitat; modificat pel decret 71/1999, de 17 de maig.
- Decret 9/1993, de 25 de gener, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Reglament sobre Finançament de l'Explotació de les Instal·lacions de Sanejament i Depuració.
- Decret 266/1994, de 30 de desembre, pel qual s'aprova el nou Reglament sobre el Règim Econòmic, Financer i Tributari del Cànon de Sanejament; modificat pel decret 193/2001, de 18 de desembre.
- Decret 193/2001, de 18 de desembre, pel qual es modifica el Reglament sobre el Règim Econòmic, Financer i Tributari del Cànon de Sanejament.
- Ordre de primer d'abril de 1993 de la COPUT, per mitjà de la qual s'estableixen les relacions entre la Conselleria i el SAR per a la realització de sistemes públics de sanejament i depuració.
- Ordre de 18 d'octubre de 1999 de la Conselleria d'Economia i Hisenda, per la qual s'aprova el model de comunicació de les dades dels subjectes passius del cànon de sanejament, per subministraments de xarxa, que no hagen satisfet l'import del dit cànon repercutit en el rebut.
- Ordre de 9 de novembre de 1999, per la qual s'estableixen les relacions entre la COPUT i SAR per a la realització d'obres d'infraestructura de proveïment d'aigua.

- Resolució de 18 de juny de 1991 de la Intervenció General de la Generalitat Valenciana, per la qual s'aprova la informació que han de retre les empreses públiques.

2. CONCLUSIONS GENERALS

2.1 Revisió financera

Com a resultat del treball efectuat, amb l'abast assenyalat en l'apartat 1.2.1, s'han posat de manifest els següents fets o circumstàncies que afecten de forma significativa l'adequació dels comptes anuals fiscalitzats als principis comptables que hi són d'aplicació.

- a) Tal i com s'indica en l'apartat 4.2.2 del present informe, aquesta Sindicatura de Comptes entén que SAR ha d'adaptar els seus registres comptables als principis i criteris establits en el Pla General de Comptabilitat; a aqueix efecte, en principi, les despeses derivades de les activitats que constitueixen el seu objecte social, haurien de ser comptabilitzades com a despeses d'explotació i, en conseqüència, quedar reflectides en el compte de pèrdues i beneficis. Al seu torn, les subvencions a favor de l'Entitat per al finançament de les citades activitats, emmarcades en el Pla Director de Sanejament i Depuració de la Comunitat Valenciana, haurien de concretar-se en contractes-programa o sistemes similars, i comptabilitzar-los com a ingressos d'explotació, atenent al principi de correlació d'ingressos i despeses.

En conseqüència, l'adequada comptabilitat dels ingressos i les despeses derivats de les activitats de SAR, implicaria el registre del saldo deutor de pèrdues i beneficis assenyalat en l'apartat 4.2.2. Addicionalment, tenint en compte que el saldo inicial de l'epígraf "Saldo dels dipòsits en administració" registra l'excés de despeses realitzades per SAR en exercicis anteriors a 2001, en relació als ingressos percebuts per al seu finançament, tal saldo podria quedar reflectit en el passiu del balanç com una aproximació raonable dels resultats negatius d'exercicis anteriors.

En relació als projectes i obres contractats per l'Entitat per a la construcció o reforma d'instal·lacions de sanejament, podem assenyalar que no figuren comptabilitzats en l'actiu del balanç al tancament de l'exercici, ja que l'Entitat considera que no integren el seu patrimoni; tal i com s'indica en l'apartat 4.2.2.e). Quant a això, aquesta Sindicatura de Comptes entén que caldria aclarir la propietat de les citades obres i projectes, a fi de considerar-los o no com elements patrimonials de SAR i, en conseqüència, comptabilitzar-los atenent a la seua naturalesa.

- b) SAR ha vingut comptabilitzant els drets de cobrament del cànon de sanejament en l'epígraf del balanç "Deutors", com si en fos el titular; quan únicament té encomanada la gestió de recaptació, sense que pugui assumir cap titularitat, ja que el cànon de sanejament és un tribut de la Generalitat Valenciana. En conseqüència, i sense perjudici del control i seguiment que SAR ha d'efectuar per a l'efectiva recaptació del tribut, l'actiu del balanç de situació de l'Entitat

hauria de reflectir exclusivament els béns i drets que integren el seu patrimoni; tal i com indiquem en l'apartat 4.2.3.

- c) Això no obstant i sense perjudici del que acabem de dir, podem destacar la importància de la modificació de la llei de creació de SAR, introduïda per la llei 9/2001, de 27 de desembre, de Mesures Fiscals, de Gestió Administrativa i Financera i d'Organització de la Generalitat Valenciana, en relació al cànon de sanejament, la recaptació del qual passa a considerar-se com un ingrés específic de l'Entitat. Aquesta modificació legislativa incidirà probablement de forma substancial en els criteris comptables mantinguts per SAR en els últims exercicis, de manera que poden produir-se millores comptables en l'exercici de 2002, a mesura que els citats criteris s'adapten als principis comptables establits en el Pla General de Comptabilitat i en la normativa que el desenvolupa.

Adicionalment, a continuació s'indiquen uns altres aspectes d'interés observats en el curs de la fiscalització efectuada.

- La gestió tributària del cànon de sanejament pateix una sèrie de deficiències que assenyallem en l'apartat 5 del present informe, en el qual, així mateix, proposem les recomanacions que es considera convenient introduir tant en la gestió de recaptació efectuada per SAR, com en la comprovació, investigació i liquidació del tribut. En aquest sentit, podem esmentar les millores tècniques introduïdes pel decret 193/2001, de 18 de desembre, així com l'atribució de competències a SAR en matèria de gestió tributària per part de la citada llei 9/2001, la implantació i efectivitat de les quals podran valorar-se a partir de l'exercici de 2002.

2.2 Revisió del compliment de la legalitat

Com a resultat del treball efectuat, amb l'abast descrit en l'apartat 1.2.2, s'han detectat en SAR durant el període objecte de fiscalització els incompliments de la normativa aplicable a la gestió dels fons públics que assenyallem tot seguit.

- Durant 2001 SAR ha contractat per temps indefinit dos treballadors i ha convertit un contracte temporal en indefinit, sense atendre els criteris bàsics de selecció del personal laboral al servei de la Generalitat Valenciana.

3. INFORMACIÓ GENERAL

3.1 Naturalesa i objecte

L'entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana va ser creada per mitjà de la llei de la Generalitat Valenciana 2/1992, de 26 de març, com una entitat de dret públic de les previstes en l'article 5.2 del text refós de la Llei d'Hisenda Pública de la Generalitat Valenciana, amb personalitat jurídica pròpia i independent de la Generalitat i amb plena capacitat jurídica. Es regeix per la seua llei de creació, per la Llei d'Hisenda Pública de la Generalitat Valenciana, per la Llei de Contractes de les Administracions Públiques i per l'altra normativa recollida en l'article 15 de la citada llei 2/1992. SAR gaudeix de plena autonomia en l'organització pròpia i en la del seu patrimoni per al compliment dels seus fins. La seua relació amb la Generalitat es produeix a través de la Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports (COPUT).

El decret 170/1992, de 16 d'octubre, del Consell, pel qual es va aprovar l'Estatut que regeix SAR, estableix en l'article segon, com a objecte de l'Entitat, la gestió i explotació d'instal·lacions i serveis, l'execució d'obres de tractament i depuració d'aigües residuals i -si és el cas- la reutilització de les aigües depurades, així com la gestió de recaptació del cànon de sanejament, conformement al que s'estableix en la seua llei de creació.

Aquest decret va ser modificat pel decret 71/1999, de 17 de maig, com a resposta a la modificació de la llei de creació de SAR introduïda per la llei 10/1998, de 28 de desembre, de Mesures Fiscals i d'Organització de la Generalitat Valenciana, per mitjà de la qual s'amplia l'àmbit d'actuació de SAR a la realització d'obres i infraestructures per al proveïment d'aigües de caràcter general.

D'altra banda, amb el decret 193/2001, de 18 de desembre, s'ha modificat el Reglament sobre el Règim Econòmic i Financer del Cànon de Sanejament, aprovat pel decret 266/1994, de 30 de desembre. Aquesta modificació ha vingut motivada pels canvis introduïts per la llei 11/2000, de 28 de desembre, en la llei de creació del SAR, en relació als subjectes passius de l'impost, els usos industrials de l'aigua i les obligacions formals de les entitats subministradores d'aigua.

Finalment, podem destacar la modificació introduïda per la llei 9/2001, de 27 de desembre en la llei 2/1992, en afectar a SAR el rendiment del cànon de sanejament i atribuir a l'Entitat les competències en matèria de gestió tributària del citat impost.

3.2 Activitat desenvolupada en l'exercici

A continuació resumim la informació més rellevant sobre l'activitat desenvolupada per l'empresa en l'exercici de 2001, inclosa en l'informe de gestió de l'exercici elaborat per la Gerència de l'Entitat.

Durant l'exercici de 2001, SAR ha continuat exercint les funcions que té encomanades en la llei de la seua creació, que consisteixen principalment a recaptar, gestionar i distribuir el cànon de sanejament, i a gestionar l'explotació de les instal·lacions i executar les obres de sanejament i depuració que l'Administració de la Generalitat Valenciana determine, així com aquelles altres que li puguen encomanar les entitats locals o d'altres organismes.

L'any 2001, el cànon de sanejament meritat ha experimentat un increment -respecte a l'exercici de 2000- del 3,0%, derivat de l'augment previst en la Llei de Pressuposts de la Generalitat Valenciana per a l'exercici de 2001 en les quotes de consum i servei.

Al seu torn, el cànon efectivament percebut en 2001 per les declaracions-liquidacions presentades fins al 31 de desembre de 2001 (en les quals figura un cànon meritat de 88.883.680 euros), ha sigut de 92.261.368 euros; de manera que el percentatge d'ingressos sobre el total facturat ha sigut del 103,8%, per damunt del 95,3% que s'hi obtingué en l'exercici de 2000.

Quant a la gestió d'explotació de les instal·lacions depuradores durant l'any 2001, l'Entitat ha gestionat, per comanda prèvia, el servei de depuració de 108 instal·lacions i ha incorporat a aquesta modalitat de gestió cinc depuradores en l'exercici. Així mateix, ha finançat els costos d'explotació de 225 instal·lacions públiques de depuració, conformement al que es disposa en el decret 9/1993, de 25 de gener, del Govern Valencià, de les quals 190 han sigut finançades per conveni i 35, per finançament ordinari.

Quant a la gestió de les instal·lacions anteriors, SAR ha efectuat actuacions de reforma i millora, per import de 15.320.430 euros (4.511.924 euros en 2000). Aquest increment ha vingut motivat per les actuacions que calia efectuar en la reparació dels danys produïts en nombroses infraestructures de sanejament i depuració de les aigües residuals a conseqüència de les inundacions d'octubre de l'any 2000. També s'han realitzat actuacions de vigilància del funcionament de les instal·lacions i de control de qualitat dels processos, per mitjà d'empreses contractades com a assistència tècnica de SAR, tot distribuint la seua acció en les sis zones en què s'ha dividit el territori de la Comunitat Valenciana, així com per mitjà d'un conveni de col·laboració subscrit amb la Diputació Provincial d'Alacant. D'altra banda, per mitjà d'una empresa especialitzada, han continuat els treballs de control desenvolupats a l'objecte de garantir l'operativitat i el funcionament dels emissaris submarins del litoral de la Comunitat Valenciana.

En relació al control dels abocaments industrials, SAR s'ha ocupat de les tasques següents: aplicació del cànon de sanejament per usos industrials de l'aigua, execució dels plans de control de vessaments a les xarxes de sanejament municipals, adaptació d'aquests plans al Sistema d'Informació Geogràfica, control dels abocaments industrials i, finalment, la implantació del servei d'inspecció dels abocaments.

Pel que fa a la construcció d'instal·lacions de sanejament, podem destacar l'inici de l'execució en l'exercici de 2001 d'obres previstes en el II Pla Director de Sanejament i Depuració de la Comunitat Valenciana, que a la data de realització del present treball

(maig de 2002) es troba pendent d'aprovació, així com altres actuacions necessàries per a optimitzar el funcionament de les instal·lacions de sanejament. Durant l'exercici de 2001 han acabat obres per valor de 22.285.529 euros (57.840.756 euros en 2000), romanen en execució diverses obres amb un cost previst de 64.632.842 euros (29.699.951 euros en 2000) i han començat obres per valor de 101.510.944 euros (45.280.973 euros en 2000).

De les estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR) que han entrat en servei durant l'exercici, podem destacar la de Bétera i la de San Antonio i Aldeas de la Vega de Requena; així mateix, han finalitzat les millores en l'EDAR d'Ontinyent-Agullent i l'ampliació de l'EDAR d'Ibi. Finalment, es troben en execució -amb previsible entrada en funcionament l'any 2002- l'EDAR de Xeresa, l'ampliació de les EDAR de Castelló, Borriana, Alberic-Massalavés-Benimuslem, Sogorb, Zona Costera d'Orihuela, Sanejament de l'Alt Palància, Benissa-Senija, Moraira i de la Vora Esquerra del Segura, així com els col·lectors del Vedat.

En relació a la gestió de l'explotació de les instal·lacions de proveïment, l'Entitat de Sanejament ha continuat gestionant l'explotació de la potabilitzadora de Sagunt.

4. COMENTARIS SOBRE ELS ASPECTES MÉS IMPORTANTS DELS COMPTES ANUALS

4.1 Anàlisi global del balanç

A continuació mostrem, en euros, el balanç a 31 de desembre de 2001, juntament amb les xifres de l'exercici de 2000.

ACTIU	31-12-01	31-12-00	Variació
Immobilitzat	181.157.069	141.601.433	27,9%
Immobilitzacions immaterials	61.183	51.248	19,4%
Immobilitzacions materials	4.436.473	142.680	3.009,4%
Immobilitzacions financeres	9.617	9.617	0,0%
Saldo dels dipòsits en administració	176.649.796	141.397.888	24,9%
Actiu circulant	63.348.340	53.897.924	17,5%
Deutors	62.284.387	53.472.930	16,5%
Tresoreria	1.037.191	414.897	150,0%
Ajusts per periodificació	26.762	10.097	165,2%
Total Actiu	244.505.409	195.499.357	25,1%

PASSIU	31-12-01	31-12-00	Variació
Patrimoni	-	-	-
Resultat de l'exercici	(2.371.089)	(1.727.880)	(37,2%)
Aportacions de la Generalitat Valenciana	2.371.089	1.727.880	37,2%
Ingressos per a distribuir en divers. exers.	5.229	10.950	(52,3%)
Subvencions de capital	5.229	10.950	(52,3%)
Creditors a llarg termini	157.110.874	113.373.420	38,6%
Deutes amb entitats de crèdit	157.110.874	113.373.420	38,6%
Creditors a curt termini	87.389.306	82.114.998	6,4%
Deutes amb entitats de crèdit	42.130.762	38.743.019	8,7%
Creditors comercials	40.857.398	35.749.829	14,3%
D'altres deutes no comercials	4.401.146	7.614.667	(42,2%)
Provisió per operacions de tràfic	-	7.483	(100,0%)
Total Passiu	244.505.409	195.499.368	25,1%

Quadre 1

L'increment de l'actiu de l'exercici de 2001, respecte al de l'exercici de 2000, ve determinat de forma principal per l'augment del 24,9% del saldo registrat en l'epígraf "Saldo dels dipòsits en administració" i, en menor manera, pels augments del 16,5% i del 3.009,4% registrats respectivament en els epígrafs de "Deutors" i "Immobilitzat material". Els citats augments s'han finançat fonamentalment amb un major endeutament bancari a llarg termini, el qual s'ha vist incrementat en un 38,6%.

4.2 Epígrafs més significatius del balanç

4.2.1 Immobilitzat material

El moviment registrat durant l'exercici de 2001 en els diferents comptes d'aquest epígraf és el següent (xifres expressades en euros):

Comptes	Saldos a 31-12-00	Altes	Baixes	Saldos a 31-12-01
Mobiliari i equips oficina	168.319	8.535	-	176.854
Equips informàtics	170.441	13.523	-	183.964
D'altres instal.lacions	18.614	55.960	-	74.574
Construccions en curs	-	4.265.064		4.265.064
Valor cost	357.374	4.343.082	-	4.700.456
Amortització acumulada	(214.694)	(49.289)	-	(263.983)
TOTAL	142.680	-	-	4.436.473

Quadre 2

Els actius comptabilitzats en aquest epígraf han sigut valorats al seu preu d'adquisició i no inclouen les construccions ni les obres d'instal.lacions de sanejament contractades i pagades per l'Entitat, amb la prèvia comanda d'actuació de la Generalitat Valenciana o d'altres entitats públiques (vegeu l'apartat 4.2.2), ja que SAR entén que, mentre no hi haja un acord exprés a aqueix efecte, no ha d'assumir la titularitat de tals obres. En conseqüència, les instal.lacions construïdes i gestionades per SAR i les que es troben en execució i pendents de ser lliurades a l'entitat pública que haja efectuat l'encàrrec, no queden reflectides en el balanç de SAR (com a immobilitzat o com a existències); sense perjudici dels inventaris extracomptables que du l'Entitat per a controlar les obres executades i les instal.lacions gestionades.

No obstant això, les obres efectuades per SAR en instal.lacions de proveïment d'aigua i cogeneració d'energia, que no es financen a càrrec del cànon de sanejament, han sigut registrades en el compte "Construccions en curs" de l'immobilitzat material; sense que ens conste que hom haja adscrit o cedit a SAR els terrenys sobre els quals les construeixen, ni que s'haja determinat la propietat de les instal.lacions efectuades. En

aquest sentit, a càrrec del citat compte han registrat 3.255.717 euros per l'execució de l'obra "Proveïment d'aigua potable Camp de Morvedre, fase I".

L'Entitat amortitza el seu immobilitzat material de forma lineal, en funció de la vida útil dels actius; a 31 de desembre de 2001 hi ha totalment amortitzats elements per import de 45.418 euros.

L'inventari dels elements que integren l'immobilitzat material hauria d'incorporar els codis d'identificació per a cada element i ser objecte de revisions periòdiques per un adequat control i seguiment de l'immobilitzat.

4.2.2 Saldo dels dipòsits en administració

La composició i el moviment d'aquest epígraf del balanç durant els exercicis de 2001 i 2000, es mostren a continuació, en euros.

Moviments	2001	2000
Saldo a 1 de gener de l'exercici	141.397.888	97.955.561
Dipòsits rebuts	(123.817.587)	(96.603.716)
Cànon de sanejament (a)	(94.562.872)	(91.835.178)
Subvencions rebudes (b)	(29.254.715)	(4.768.538)
Dipòsits aplicats	159.069.495	140.046.043
Despeses de recaptació (c)	1.700.083	1.833.796
Despeses de depuració: (d)	92.308.806	73.634.831
- <i>Finançats a entitats locals</i>	48.696.777	41.044.553
- <i>Realitzats directament per SAR</i>	41.754.829	31.175.045
- <i>Cànon d'abocaments (C.H. Xúquer)</i>	901.518	901.518
- <i>Despeses financeres</i>	955.682	513.715
Subvenció despeses corrents de l'Entitat	2.371.089	1.727.880
Construcció instal.lacions de depuració: (e)	62.689.517	62.849.536
- <i>Certificacions</i>	55.364.159	57.329.012
- <i>Despeses financeres</i>	7.325.358	5.520.524
Saldo a 31 de desembre de l'exercici	176.649.796	141.397.888

Quadre 3

L'Entitat -atenent els criteris fixats per la Intervenció General de la Generalitat Valenciana- comptabilitza en aquest epígraf els ingressos provinents de la gestió de recaptació del cànon de sanejament i de les subvencions obtingudes, com a partides creditors per dipòsits rebuts de la Generalitat. Al seu torn, les despeses de gestió,

explotació i control de les instal·lacions depuradores, així com les derivades de l'execució de les obres de construcció i reforma de tals instal·lacions, les considera aplicacions dels citats dipòsits, juntament amb les despeses financeres imputables a aquestes activitats, les despeses derivades de la gestió de recaptació del cànon i la subvenció destinada a finançar les despeses de funcionament de l'Entitat.

Quant a això, podem assenyalar que SAR té per objecte la gestió, explotació i control d'instal·lacions i serveis, i l'execució d'obres de tractament, depuració i -si és el cas- reutilització de les aigües depurades, així com la gestió de recaptació del cànon de sanejament; conformement al que s'estableix en la Llei 2/1992, de 26 de març, de Sanejament de les Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Igualment, la normativa legal vigent estableix que la recaptació del cànon de sanejament gestionat per l'Entitat es destinarà a finançar les despeses citades. Aquest finançament, en l'exercici de 2001, s'ha instrumentat de la forma següent: els cobraments per cànon de sanejament, els comptabilitza la Generalitat Valenciana com un ingrés tributari i el finançament de les despeses de SAR queda registrat com transferències corrents i de capital a l'Entitat, dins del programa 442.10, "Sanejament i depuració d'aigües". Tot això sense perjudici de la compensació de deutes recíprocs entre la Generalitat i SAR, pel cànon recaptat per aquesta Entitat per compte de la Generalitat Valenciana i per les subvencions reconegudes per aquesta a favor de SAR.

Basant-se en tot això, aquesta Sindicatura entén que SAR hauria d'adaptar progressivament els seus registres comptables als principis i criteris establits en el Pla General de Comptabilitat; a aqueix efecte, en principi, les despeses derivades de les activitats que constitueixen el seu objecte social haurien de ser comptabilitzades com despeses d'explotació de l'Entitat i, en conseqüència, quedar reflectides en el compte de pèrdues i beneficis. Al seu torn, les subvencions a favor de SAR per al finançament de les citades activitats, emmarcades en el Pla Director de Sanejament i Depuració de la Comunitat Valenciana, haurien de concretar-se en contractes de programes o sistemes similars, i comptabilitzar-les com ingressos d'explotació, atenent al principi de correlació d'ingressos i despeses.

Les despeses derivades de l'activitat de SAR que figuren comptabilitzades com aplicacions dels dipòsits rebuts, s'eleva a 159.069.495 euros. Al seu torn, els ingressos per subvencions a favor de l'Entitat de Sanejament -per al finançament de les esmentades despeses- reconegudes per la Generalitat Valenciana i d'altres entitats, s'eleva a 124.805.993 euros i a 77.392 euros respectivament (vegeu el subapartat b, "Subvencions rebudes").

En conseqüència, l'adequada comptabilitat dels ingressos i les despeses derivats de les activitats de SAR, implicaria el registre d'un saldo deutor de pèrdues i beneficis per 34.186.110 euros. Així mateix, tenint en compte que el saldo inicial de l'epígraf "Saldo dels dipòsits en administració", que puja a 141.397.888 euros, registra l'excés de despeses realitzades per SAR en exercicis anteriors a 2001 en relació als ingressos obtinguts per a finançar-les, tal saldo podria quedar reflectit en el passiu del balanç com una aproximació raonable dels resultats negatius d'exercicis anteriors. Tot això tenint en

compte el que hem indicat en l'apartat 4.2.1 sobre la no assumptió per part de SAR de la propietat de les construccions i obres d'instal·lacions de sanejament.

No obstant això, a conseqüència de la modificació legislativa que indiquem en l'apartat 6, es poden produir canvis substancials en la comptabilitat de SAR a partir de l'exercici de 2002, en la mesura que el balanç i el compte de pèrdues i beneficis s'elaboren seguint els principis i criteris comptables de general acceptació.

a) Cànon de sanejament

El cànon de sanejament és un tribut de la Hisenda pública valenciana la gestió de recaptació del qual correspon a SAR, tal i com estableix la citada llei 2/1992; de manera que el producte d'aqueixa recaptació hauria de quedar registrat en un compte de naturalesa creditora a favor de la Generalitat Valenciana, per a la consegüent liquidació. Al seu torn, els pressuposts de la Generalitat Valenciana recullen com un ingrés tributari el cànon comunicat per SAR a la Generalitat com a recaptat en l'exercici.

Els ingressos per cànon de sanejament comptabilitzats en 2001 han ascendit a 94.562.872 euros; d'aquests, en corresponen 91.554.500 euros al cànon facturat per les entitats subministradores, segons les declaracions-liquidacions presentades per elles mateixes, i 3.008.372 euros, al cànon liquidat per la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació a proposta de SAR, per consums de captacions pròpies d'aigua.

Quant al cànon facturat i comunicat per les entitats subministradores, podem assenyalar que algunes de les declaracions-liquidacions corresponents a facturacions dels últims mesos de l'exercici de 2001 (que s'han de presentar abans del 5 de març de 2002), per un import conjunt de 2.455.609 euros, no havien sigut comptabilitzades al tancament de l'exercici, i que a principis de 2001 es comptabilitzaren declaracions per cànon facturat en 2000 per -si més no- 1.748.615 euros.

Addicionalment, a la data de realització del present treball (maig de 2002) no s'havien rebut 1.904 declaracions-liquidacions d'entitats subministradores incloses en el cens intern de SAR (per mitjà de declaracions censals o d'ofici), corresponents als períodes compresos entre 1993 i 2000. L'import a què podrien ascendir les declaracions no presentades dels exercicis de 1993 a 1999, segons l'estimació efectuada per SAR atenent al que es disposa en el decret 266/1994, oscil·laria entre 10.219.879 euros i 7.937.302 euros, per cànon no declarat en els exercicis citats; malgrat que aquests imports podrien incrementar-se si s'inclouen en el cens noves entitats.

El detall de les estimacions efectuades per SAR es tramet cada cert temps a la Direcció General de Tributs de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació, que és l'òrgan competent en matèria de gestió i inspecció dels tributs de la Generalitat Valenciana; sense perjudici dels recordatoris i requeriments que SAR practica a les entitats subministradores, majoritàriament ajuntaments, perquè atenguen les obligacions exigides per la normativa del cànon de sanejament.

Com a resultat de les actuacions anteriors, podem assenyalar: que l'òrgan competent no ha efectuat cap liquidació tributària; que pot haver prescrit el dret de la Generalitat Valenciana a liquidar el cànon meritat en els períodes anteriors a 1998, o -si de cas- l'acció per a exigir el cànon recaptat i no declarat per les entitats subministradores; i finalment, que no s'ha iniciat cap actuació administrativa de caràcter sancionador.

Quant a les declaracions-liquidacions no presentades dels exercicis de 2000 i 2001, direm que a la data de realització del treball de camp es troba pendent d'estimació el cànon facturat i no declarat.

D'altra banda, els ingressos per cànon comptabilitzats en l'exercici inclouen 3.008.372 euros en concepte de captacions pròpies o autoconsums d'aigua, per les liquidacions emeses per la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació a proposta de SAR, a partir del cens de subjectes passius que han presentat declaració censal, bé de forma voluntària, bé amb el requeriment previ de l'Entitat a partir del cens de l'impost d'activitats econòmiques (IAE). Els citats ingressos inclouen: 3.080.220 euros per l'import estimat de les liquidacions que s'han de practicar de l'exercici de 2000 (que finalment ha ascendit a 3.060.534 euros; raó per la qual caldrà ajustar l'import anterior), 73.007 euros pels interessos de demora d'una liquidació d'exercicis anteriors, i amb signe negatiu, 144.855 euros per liquidacions anul·lades dels exercicis de 1999 i anteriors.

Els ingressos anteriors podrien incrementar-se, ja que estan pendents de quantificar les liquidacions de l'exercici de 2001 i perquè un nombre significatiu d'entitats no han presentat declaració censal de producció d'aigües residuals en exercicis anteriors. SAR ha efectuat diversos requeriments a les citades entitats i posteriorment ha sol·licitat a la Direcció General de Tributs l'inici dels expedients sancionadors pertinents, en el cas d'infracció tributària; però no s'han adoptat mesures addicionals en aqueix sentit. Quant a això, i tenint en compte els nous procediments de gestió tributària que comentem en l'apartat 6, durant l'exercici de 2001 han quedat pendents de desenvolupament les actuacions de control dels abocaments contaminants.

Finalment, en relació als ingressos comptabilitzats per SAR per declaracions-liquidacions, podem assenyalar que caldria minorar-los en 360.764 euros, a conseqüència de les compensacions de deutes amb ajuntaments acordades per la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació durant l'exercici de 2001. Així mateix, els ingressos per liquidacions d'autoconsum d'aigua haurien de reduir-se en 295.752 euros, per les anul·lacions de liquidacions d'exercicis anteriors no comptabilitzades.

b) Subvencions rebudes

El detall de les subvencions rebudes que es registren en aquest epígraf és el següent:

Entitat	Finalitat	Euros
C.O.P.U.T.	Inversions reals	29.177.323
Diversos ajuntaments	Obres de millora en estacions depuradores i xarxes de col.lectors	77.392
TOTAL		29.254.715

Quadre 4

L'Entitat comptabilitza com "Subvencions COPUT" l'import que resulta de compensar les subvencions reconegudes per la Generalitat Valenciana a favor de SAR, amb la recaptació per cànon de sanejament efectuada per l'Entitat en l'exercici i comunicada a la Generalitat.

En l'exercici de 2001, les obligacions reconegudes en la liquidació del programa pressupostari 442.10 per subvencions a SAR, han ascendit a 79.249.456 euros; d'aquests, en corresponen 66.111.331 euros a transferències corrents i 13.138.125 euros, a transferències de capital. Així mateix, s'han reconegut obligacions per subvencions a SAR per import de 45.556.537 euros, que corresponen al 80% de les despeses justificades per l'Entitat per a obtenir les ajudes del Fons de Cohesió de la Unió Europea als projectes de "Depuració dels abocaments de la Comunitat Valenciana a les vies fluvials i al litoral mediterranis"; ajudes que canalitza la Generalitat Valenciana per mitjà de la COPUT. Al seu torn, la recaptació de l'any 2001 per cànon de sanejament (meritat en aquest exercici i en exercicis anteriors), comunicada per SAR a la Generalitat Valenciana perquè aquesta la comptabilitze, ha ascendit a 95.628.670 euros. A partir de la diferència entre les subvencions reconegudes i el cànon recaptat, s'obtidria el saldo del compte "Subvencions COPUT", que s'eleva a 29.177.323 euros.

Quant als ingressos provinents de subvencions de corporacions locals, per import de 77.392 euros, podem assenyalar els següents aspectes relacionats amb l'aportació de tals subvencions al finançament de les obres de sanejament previstes en el Pla Director de Sanejament i Depuració de la Comunitat Valenciana, aprovat pel decret 7/1994, d'11 de gener.

- En l'exercici de 2001 s'han adjudicat obres per comanda de les corporacions locals; però no els han sol.licitat l'aportació municipal corresponent, per un import total de 3.285.542 euros, dels quals 953.549 euros resultarien imputables al citat exercici.
- A l'objecte de garantir els compromisos plenaris d'aportació municipal, SAR ha establert l'exigència d'un aval com a requisit previ per a realitzar les obres; però aquesta garantia no ha sigut sol.licitada.

- A causa d'un error de periodificació en relació a l'aportació municipal en l'execució de l'obra "Nou col·lector sud de Crevillent", les subvencions registrades estan infravalorades en 180.250 euros.

c) Despeses de recaptació

En concepte de dipòsits aplicats de l'epígraf "Saldo dels dipòsits en administració", SAR ha comptabilitzat, com a "Despeses de recaptació", 1.700.083 euros, dels quals 993.959 euros corresponen a la indemnització compensatòria de la gestió de recaptació efectuada per les entitats subministradores -segons les declaracions-liquidacions comptabilitzades en l'exercici de 2001-, i 706.124 euros, a la indemnització anual compensatòria per a les entitats que hagen presentat dins del termini totes les declaracions-liquidacions del citat exercici.

Caldria ajustar aquestes despeses, considerant que en 2001 SAR ha comptabilitzat declaracions-liquidacions de períodes de facturació de l'exercici de 2000 i que no ha registrat declaracions per facturació dels últims períodes de 2001 -tal i com indiquem en l'apartat de cànon de sanejament-; encara que l'import net resultant no és significatiu.

Aquesta recomanació s'hauria de tenir en compte igualment per tal de registrar comptablement, de forma adequada, l'IVA que cal pagar a les entitats que repercuteixen aquest impost per raó la indemnització anual compensatòria.

d) Despeses de depuració

Les despeses de depuració registrades en l'exercici de 2001 han ascendit a 92.308.806 euros; cosa que representa el 58,0% dels dipòsits aplicats. Aquestes despeses s'originen fonamentalment pel finançament ordinari o per convenis amb les entitats locals i d'altres ens públics que presten el servei de depuració; així com per l'explotació de les instal·lacions depuradores que la Generalitat Valenciana i d'altres entitats públiques propietàries encomanen a SAR.

Les despeses d'explotació d'instal·lacions depuradores finançades a entitats locals, que han ascendit a 48.696.777 euros, caldria ajustar-les tenint en compte que, en alguns casos, s'han presentat justificants insuficients per a acreditar el finançament concedit. Així mateix, les despeses citades podrien minorar-se, considerant que el termini de presentació de les memòries justificatives finalitzava el primer de març de 2002 i que a la data de realització del present treball, a més d'haver pendents de verificar un nombre significatiu de memòries justificatives, faltaven per rebre memòries de finançaments concedits per import de 184.306 euros.

Pel que fa als convenis de finançament, es recomana de revisar-ne les clàusules o d'aplicar les relatives a la revisió i actualització de costos que ha d'efectuar la comissió de seguiment; així com presentar en el primer trimestre de cada any la relació de despeses reals de l'explotació de les instal·lacions en l'exercici anterior, cosa prevista en els convenis citats.

Quant a les despeses de depuració realitzades directament per SAR a partir d'una comanda de gestió, que han ascendit a 41.754.829 euros, podem assenyalar que per regla general sol haver un retard generalitzat en la realització de les revisions de preus; de manera que aquest import podria veure's modificat, després d'efectuar les dites revisions, en un import que no s'ha pogut estimar de forma raonable.

Adicionalment, a càrrec de "Despeses de depuració" han registrat despeses per import de 105.826 euros, en concepte d'"Estudi del sanejament i depuració d'aigües residuals en els nuclis disseminats a la Vega Baixa", motivats pel conveni subscrit en l'exercici de 2000 amb la Diputació Provincial d'Alacant. Quant a això, es recomana una major precisió de les clàusules del conveni relatives als procediments d'execució i control de les despeses que s'hagen de realitzar.

A partir de l'anàlisi dels fets ocorreguts amb posterioritat al tancament de l'exercici, podem assenyalar que en l'exercici de 2002 s'han recollit despeses de depuració el període de meritació de les quals correspon a l'exercici de 2001, per import de 819.587 euros; mentre que en l'exercici de 2001 s'han registrat despeses pel dit concepte el període de meritació de les quals correspon a l'exercici de 2000, per import de 383.025 euros.

En la major part dels expedients de contractació analitzats, s'ha posat de manifest el retard o la inexistència del preceptiu programa de treball que ha de presentar el contractista; tal i com s'estableix en la normativa legal vigent. Al seu torn, la tramitació d'expedients de contractació d'emergència s'ha de limitar a les causes extraordinàries previstes en l'article 72 de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques.

e) Construcció d'instal·lacions de depuració

Les despeses de construcció de les instal·lacions de depuració registrades per SAR, com aplicació dels dipòsits rebuts, han ascendit a 62.689.517 euros, dels quals 55.364.159 euros corresponen a certificacions d'obres executades l'any 2001.

Tal com indiquem en l'apartat 4.2.1, les obres i els projectes contractats per SAR per a la construcció o reforma d'instal·lacions de sanejament no queden reflectits en el balanç, perquè es consideren propietat de la Generalitat Valenciana o de l'entitat local que n'encomana la construcció, ja que els terrenys sobre els quals es realitzen les obres no s'adscriuen a SAR i ja que, quan finalitza la comanda d'execució de les obres, es requereix una nova comanda perquè SAR gestione l'explotació de les instal·lacions una vegada acabades. No obstant les consideracions anteriors, aquesta Sindicatura entén que caldria aclarir la propietat de les obres i projectes contractats i pagats per SAR, a fi de considerar-los o no com elements patrimonials de l'Entitat i, en conseqüència, comptabilitzar-les atenent a la seua naturalesa; així com per a un adequat control i seguiment de les instal·lacions construïdes i d'aquelles que es troben en execució.

En el cas que SAR tingués la propietat de les dites obres i projectes, el balanç i el compte de pèrdues i beneficis experimentarien una variació substancial. A títol informatiu, podem ressenyar que a 31 de desembre de 2001 s'havia executat obra

pendent de liquidar per import de 94.225.422 euros; d'aquests, en corresponen 85.651.461 euros a obres encomanades per la Generalitat Valenciana i 8.573.961 euros, per entitats locals. Així mateix, el total d'obra executada per l'Entitat de Sanejament al llarg de la seua existència i liquidada al finalitzar l'exercici de 2001, ha sigut de 272.398.105 euros, dels quals corresponen 248.956.379 euros a obra realitzada per comanda de la Generalitat Valenciana i 23.441.726 euros, a obres realitzades per comanda de gestió de les corporacions locals.

D'altra banda, en exercicis anteriors es van detectar despeses per import d'1.105.321 euros destinats a la construcció d'una EDAR, executada per iniciativa de la mateixa Entitat de Sanejament sobre uns terrenys cedits gratuïtament per l'ajuntament on s'ubica. Com que en aquest cas la propietat de les obres correspon a SAR, calia haver-les comptabilitzades en el compte "Construccions" de l'immobilitzat material.

En la revisió dels expedients de contractació de les obres executades en l'exercici de 2001, s'han detectat retards -per part dels respectius òrgans competents de la COPUT- en els terminis màxims establits en la Llei de Contractes de les Administracions Públiques en relació a: l'aprovació dels projectes de modificació i liquidació, l'autorització de pròrrogues en els terminis d'execució, l'emissió de l'acta de comprovació del replantejament i la tramesa dels projectes d'obres a l'Entitat de Sanejament.

Per a registrar adequadament les despeses de construcció meritades en l'exercici, caldria comptabilitzar les certificacions d'obra imputables a aqueix exercici valorades als preus que hagen sigut objecte de revisió (les quals es registren en l'exercici següent, en incloure-les en la certificació final); així com les certificacions aprovades per SAR en 2001 i les penes que, si és el cas, hagen acordat imposar al contractista.

Així mateix, SAR hauria de concretar en quin moment considera que han acabat les obres (a l'inici de la posada a punt de les instal·lacions de sanejament, al començament de les proves de funcionament o a la recepció de les obres), de cara a un major control del compliment del contracte i, si és el cas, per a determinar les penes que calga imposar al contractista per la demora en l'execució.

Finalment, en els informes de fiscalització dels exercicis de 1999 i 2000 es va posar de manifest que les obres iniciades a l'empara del règim excepcional de contractació "d'emergència" previst en la Llei de Contractes de les Administracions Públiques, en concepte d'"Emissari submarí d'aigües residuals tractades en l'EDAR de Santa Pola", foren aturades per resolució de 22 de febrer de 1999 del Ministeri de Medi Ambient; raó per la qual es recomana d'aclarir la continuïtat d'aquestes obres i d'estimar -si és el cas- la indemnització que cal satisfer al contractista.

A la data de realització del present treball, continuen paralitzades les citades obres, sense que se n'haja previst la represa o la paralització definitiva; mentre que la indemnització reclamada pel contractista ha ascendit al tancament de l'exercici a 1.361.094 euros. En conseqüència, es reitera la necessitat d'aclarir l'actuació anterior i de comptabilitzar l'import reclamat, atenent al principi de prudència.

f) Compromisos de despesa per a exercicis futurs

De la informació facilitada per l'Entitat en la memòria dels comptes anuals referida als contractes d'obres i serveis en vigor a 31 de desembre de 2001, es desprén l'existència dels compromisos de despesa per a exercicis futurs que mostrem a continuació, en euros:

Concepte	Anualitats				
	2002	2003	2004	2005	Total
Obres	72.946.101	30.759.000	3.107.864	-	106.812.965
Despeses depuració	28.108.561	5.551.308	4.105.520	3.691.500	41.456.889
D'altres	149.418	76.413	76.082	76.082	377.995
TOTAL	101.204.080	36.386.721	7.289.466	3.767.582	148.647.849

Quadre 5

D'altra banda, dels expedients i convenis de finançament per a l'explotació de les instal·lacions de depuració subscrits amb els ens locals, es dedueix l'existència d'uns compromisos adquirits per a l'exercici de 2002 de 44.686.314 euros.

4.2.3 Deutors

El desglossament d'aquest epígraf del balanç es mostra a continuació:

Comptes	Euros
Deutors per cànon	52.277.836
Administracions públiques	9.039.018
Deutors diversos	967.533
TOTAL	62.284.387

Quadre 6

a) Deutors per cànon

El saldo d'aquest compte recull el cànon de sanejament pendent d'ingressar meritat en els exercicis de 2001 i anteriors, que a 31 de desembre de 2001 presenta el detall següent:

Cànon pendent d'ingressar	Euros
- Declaracions-liquidacions entitats subministradores	49.434.328
- <i>Presentades en 2000 i exercicis anteriors</i>	22.101.229
- <i>Presentades en 2001</i>	25.353.455
- <i>Cànon cobrat i no ingressat</i>	1.979.644
- Liquidacions per autoconsum d'aigua	2.843.508
TOTAL	52.277.836

Quadre 7

SAR ha vingut comptabilitzant els drets de cobrament del cànon de sanejament com si en fos el titular; quan -tal i com indiquem en l'apartat 4.2.2- a 31 de desembre de 2001 l'Entitat solament en té encomanada la gestió de recaptació, sense que pugua assumir-ne la titularitat, ja que es tracta d'un tribut de la Generalitat Valenciana. En conseqüència, i sense perjudici del control i seguiment que SAR hi ha de realitzar de cara a l'efectiva recaptació del tribut (que podria efectuar-se per mitjà de comptes d'ordre), l'actiu del balanç de l'Entitat hauria de reflectir exclusivament els béns i drets que integren el seu patrimoni. A aqueix efecte, caldria que SAR practiqués els corresponents ajusts, a fi de donar de baixa el saldo de "Deutors per cànon", ja que aquest integra saldos a favor de la Generalitat Valenciana; tot i que, una vegada recaptats, els hauria de reflectir en un compte de naturalesa creditora per a la consegüent liquidació a la Generalitat (vegeu l'apartat 4.2.3.a). No obstant això, i d'acord amb la modificació legislativa introduïda per la llei 9/2001, a partir de l'exercici de 2002 el cànon tindrà la consideració d'ingrés específic de l'Entitat de Sanejament i, en conseqüència, aquesta assumirà els drets de cobrament que origine la seua meritació (apartat 6).

Quant al cànon pendent d'ingressar per declaracions presentades en els exercicis de 2001 i anteriors, podem assenyalar que hi ha dubtes raonables sobre el cobrament d'un percentatge significatiu d'aqueix cànon, i que a causa del sistema de confecció de les declaracions-liquidacions, SAR no pot determinar l'antiguitat dels drets de cobrament comptabilitzats. En aquest sentit, per determinar l'antiguitat dels dit drets, fins a 2001 SAR únicament disposa de la informació proporcionada per les entitats subministradores que presenten la declaració-liquidació de resum anual prevista en la normativa legal vigent (apartat 5).

Sobre la base de la informació anterior, s'ha obtingut un import de 6.115.934 euros corresponent a deutes amb una antiguitat superior a un any. No obstant això, aquest import podria incrementar-se si tenim en compte que un considerable nombre d'entitats subministradores no ha retut el citat resum anual, o bé perquè no han aportat la informació relativa a l'antiguitat del deute. Així mateix, la raonabilitat del citat import està condicionada a les diferències detectades entre els deutes comunicats per les

subministradores i els comptabilitzats per SAR, els quals haurien de ser objecte de conciliació.

La normativa que regula el cànon de sanejament estableix (a 31 de desembre de 2001) que les entitats subministradores hauran de comunicar semestralment a SAR la relació de contribuents que no han satisfet el tribut, per tal de traslladar-la a l'òrgan administratiu competent per a iniciar el procediment de constrenyiment. Això no obstant, ateses les dificultats pràctiques de l'esmentat procediment, SAR ha mamprés una sèrie d'actuacions alternatives, que resumim a continuació.

- Tal i com vam indicar en l'informe de fiscalització de 2000, en 1998 SAR va emetre 376 requeriments a les entitats subministradores, demanant-los una relació detallada dels imports no cobrats del cànon facturat en rebuts d'aigua abans del primer de gener de 1996; s'hi va obtenir un import d'1.206.568 euros, del qual solament s'han liquidat 52.943 euros. Cal afegir que els citats requeriments no foren atesos per quinze ajuntaments, els quals proveeixen un població rellevant, i que SAR proposà a la Direcció General de Tributs donar de baixa deutes prescrits o d'imports no significatius per un total d'1.153.625 euros; sense que a la data de realització del nostre treball de camp SAR haja rebut cap instrucció en aqueix sentit del citat òrgan administratiu.
- En gener de 2000 SAR tornà a sol·licitar la informació anterior, però referida al segon semestre de 1997 o de períodes anteriors, mitjançant el model de comunicat de les dades dels subjectes passius del cànon de sanejament que no haguessen satisfet el seu import, aprovat per ordre de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació de 18 d'octubre de 1999. Així mateix, d'acord amb aquesta ordre, les entitats havien de presentar en juliol de 2000, gener i juliol de 2001 i gener de 2002 la informació relativa als dos semestres de 1998 i 1999.

Quant a això, podem assenyalar que s'hi ha obtingut un import global de 3.037.413 euros per cànon facturat i no cobrat fins al primer semestre de 1999, malgrat que un nombre significatiu d'ajuntaments i empreses privades no han presentat la informació sol·licitada; raó per la qual no s'ha pogut quantificar el cànon pendent de cobrament dels citats períodes facturat per aquestes entitats.

- De l'import anterior, en corresponen 2.089.918 euros al cànon facturat en el segon semestre de 1997 i primer semestre de 1998, i s'han liquidat per aquests períodes únicament 436.365 euros, perquè la resta n'ha sigut considerada no liquidable. D'aquest import, a la data de realització del nostre treball de camp SAR havia percebut 28.043 euros, i la resta de les liquidacions es trobava fora del termini voluntari de recaptació; sense que s'haja iniciat el procediment de constrenyiment ni s'hagen percebut els recàrrecs prevists en la normativa general de recaptació tributària.
- En conseqüència, de l'import comunicat per les entitats subministradores dels períodes compresos entre el segon semestre de 1997 i el primer semestre de 1999, n'hi ha 1.653.553 euros que tenen la consideració d'incobrables (no se n'ha

practicat la liquidació) i 408.322 euros (deute liquidat i no cobrat en període voluntari) són de dubtós cobrament; mentre que per a la resta de períodes està pendent de determinar l'import que s'ha de liquidar, encara que les possibilitats de cobrar-los es troben condicionades a les limitacions comentades per als períodes anteriors.

D'altra banda, en relació al cànon pendent d'ingressar per les liquidacions d'autoconsums d'aigua, per import de 2.843.508 euros, podem assenyalar -a més del que hem indicat en l'apartat 4.2.2- els següents aspectes relatius a les dificultats de cobrar aquest saldo.

- S'han interposat recursos contenciosoadministratius a liquidacions notificades per import de 943.433 euros.
- A la data de realització del treball de camp, no s'havia percebut deute liquidat i vençut a 31 de desembre de 2001 per import d'1.326.662 euros, i l'òrgan competent no n'havia iniciat el procediment de constrenyiment.
- En conseqüència, l'import global estimat del cànon liquidat per autoconsums de difícil o dubtós cobrament -tenint en compte els imports anteriors, així com d'altres liquidacions afectades per causes que incideixen negativament en les seues possibilitats de cobrament-, podria ascendir si més no a 2.482.295 euros.

Finalment, pel que fa als deutes d'entitats subministradores per cànon cobrat als contribuents i no ingressat, que han ascendit a 1.979.644 euros, cal assenyalar que en determinats casos les entitats subministradores proposen calendaris de pagaments fraccionats, els quals són aprovats de forma tàcita per l'Entitat de Sanejament sense repercutir-hi interessos de demora; mentre que en uns altres casos SAR proposa a la Sotssecretaria de Política Pressupostària i Tresor que iniciï -si pertoca- l'expedient de compensació de deutes; tanmateix, en ocasions és el mateix ajuntament qui tramita l'expedient de compensació. Aquests expedients podrien fer que SAR registres baixes, en els comptes de deutors i ingressos per cànon (apartat 4.2.2.a), per import de 360.764 euros; encara que a 31 de desembre de 2001 SAR no ha tingut en compte aquesta circumstància, a l'efecte de provisió de saldos.

Com a resultat del que hem indicat anteriorment, es reitera la recomanació d'aclarir les competències i responsabilitats dels òrgans administratius i de les entitats que participen en la gestió tributària i de recaptació del tribut, tant en període voluntari com en executiu; així com d'iniciar les mesures coercitives necessàries per a exigir i percebre efectivament els imports deguts (apartat 6).

b) Administracions públiques

El saldo deutor mantingut amb les Administracions públiques a 31 de desembre de 2001, mostra el detall següent:

Comptes	Euros
Generalitat Valenciana, subvencions de capital	7.069.098
Subvenció de capital Ajuntaments d'Onda i Betxí	1.059.042
Subvenció capital diversos ajuntaments	217.971
H.P. retencions pendents de devolució	8.757
H.P. deutora per IVA	684.150
TOTAL	9.039.018

Quadre 8

El saldo deutor per subvencions de capital de la Generalitat Valenciana, l'han percebut el 30 de gener de 2002.

L'import pendent de cobrament per subvencions de capital dels Ajuntaments d'Onda i Betxí procedeix de l'exercici de 1995, i encara que SAR ha efectuat múltiples requeriments en aqueix sentit, únicament ha rebut d'aquest darrer Ajuntament 109.745 euros en l'exercici de 2001; de manera que aquest saldo deutor hauria de ser proveït íntegrament.

En relació al deute amb diversos ajuntaments, poden existir dificultats per a cobrar 145.385 euros, a causa de la seua antiguitat, de la impossibilitat d'utilitzar el mecanisme de compensació de deutes i per no haver exigit l'aval al qual es van comprometre aquests ajuntaments; raó per la qual caldria fer-hi una provisió.

En relació al saldo del compte "Hisenda pública deutora per IVA", per les activitats de proveïment d'aigua potable i cogeneració elèctrica, podem assenyalar que l'Entitat de Sanejament n'ha sol·licitat la devolució, i que a la data de realització del present treball de camp està pendent de rebre'n l'ingrés del Tresor públic.

c) Deutors diversos

A partir de l'anàlisi efectuada sobre el saldo d'aquest compte, que ha ascendit a 967.533 euros a 31 de desembre de 2001, s'ha detectat que SAR va lliurar un import de 154.565 euros a una empresa explotadora d'una instal·lació depuradora, import que a la data citada no ha sigut compensat amb les certificacions que mensualment factura la citada empresa a SAR; raó per la qual caldria procedir-ne a la regularització.

4.2.4 Tresoreria

El saldo a 31 de desembre de 2001 està compost per:

Comptes	Euros
Caixa, metàl·lic	535
Bancs, comptes corrents operatius	25.351
Bancs, comptes restringits cànon sanejament	1.011.113
Bancs, comptes restringits autoconsum	192
TOTAL	1.037.191

Quadre 9

Els saldos mantinguts en comptes restringits s'han remunerat al tipus d'interés EURIBOR a tres mesos, menys un 0,5%; mentre que l'interés obtingut pels saldos en els comptes operatius ha oscil·lat entre l'EURIBOR a tres mesos, menys un 0,75%, i l'EURIBOR a un mes, menys un 0,15%.

El control intern de tresoreria, caldria millorar-lo amb la segregació de funcions entre els qui porten els llibres de caixa i bancs i el registre comptable de les operacions de tresoreria, l'adequada supervisió dels arqueigs de caixa i qui constata la comptabilitat del pagament de les factures rebudes.

4.2.5 Patrimoni

Aquest epígraf del passiu del balanç, que en la terminologia del Pla General de Comptabilitat es denomina "Fons propis", està format per les següents partides (xifres expressades en euros):

Comptes	31-12-01
Resultat de l'exercici	(2.371.089)
Aportacions de la Generalitat Valenciana	2.371.089
TOTAL	-

Quadre 10

SAR ha comptabilitzat, com aportacions de la Generalitat Valenciana, l'import necessari per a compensar les pèrdues registrades en el compte de pèrdues i beneficis de l'exercici, segons els criteris comptables descrits en l'apartat 4.2.2.

La raonabilitat del saldo d'aquest epígraf està condicionada al que hem indicat en l'apartat 4.2.2. sobre l'import a què podrien ascendir els resultats negatius d'exercicis anteriors.

4.2.6 Ingressos per a distribuir en diversos exercicis

Aquest epígraf del passiu del balanç recull les subvencions oficials de capital concedides a l'Entitat amb caràcter no reintegrable, amb exclusió de les assenyalades en l'apartat 4.2.2.

4.2.7 Creditors a llarg termini

El saldo d'aquest epígraf, que s'eleva a 157.110.874 euros, s'ha vist incrementat en un 38,6% en relació a l'exercici anterior, i correspon als deutes amb venciment superior a un any pels préstecs subscrits amb entitats de crèdit per a finançar la construcció d'instal·lacions de sanejament i depuració d'aigües residuals. El detall dels préstecs esmentats és el següent, en euros:

Entitat	Capital concedit	Capital dispost	Exercici concessió	Exercici vencim.	Tipus d'interés
Bancaixa	2.271.826	973.640	1994	2004	MIBOR-1%
Banc Europeu Inversions (Tram A)	12.020.242	4.507.590	1994	2004	Variable bonificat en un 2% per la U.E.
Banc Europeu Inversions (Tram B)	18.030.363	6.010.121	1995	2005	Variable bonificat en un 2% per la U.E.
		3.005.061	1995	2005	Variable bonificat en un 2% per la U.E.
Banc Europeu Inversions (Tram C)	42.070.847	9.834.746	1996	2010	5,00%
		9.834.746	1996	2010	5,00%
		9.834.746	1996	2010	5,00%
		4.917.373	1997	2010	5,00%
Bancaixa	485.618	242.808	1995	2005	MIBOR-1%
CAM	715.204	357.602	1995	2005	MIBOR-2%
Banc Europeu Inversions (Tram D)	24.040.084	5.463.747	1997	2011	5,53%
		8.195.617	1997	2011	5,37%
		8.195.617	1998	2011	4,79%
Banc Europeu Inversions (Tram A)	24.000.000	12.000.000	1999	2009	EURIBOR-0,13%
		12.000.000	1999	2009	EURIBOR-0,13%
Banc Europeu Inversions (Tram B)	18.000.000	6.000.000	2000	2020	EURIBOR+0,15%
		12.000.000	2000	2020	5,56%
Banc Europeu Inversions (Tram C)	42.000.000	18.000.000	2001	2020	5,27%
		12.000.000	2001	2020	5,02%
		12.000.000	2001	2020	4,99%
Banc Europeu Inversions (Tram D)	42.000.000	12.000.000	2001	2026	4,26%
TOTAL	225.634.184	167.373.414			

Quadre 11

Del deute pendent a 31 de desembre de 2001 que figura en el quadre anterior, n'hi ha 10.262.540 euros que vencen en l'exercici de 2002; raó per la qual els han reclassificats a "Creditors a curt termini".

Sobre les tres disposicions de 9.834.746 euros del "Tram C" del contracte de finançament concedit pel Banc Europeu d'Inversions, per import de 42.070.847 euros, es van realitzar operacions de "swap" amb les entitats financeres J. P. Morgan, Banco de Santander i Dresdner Bank, que han finalitzat en l'exercici de 2001 i que han significat un estalvi financer per a SAR, en el dit exercici, de 22.329 euros. Així mateix, s'ha revisat el tipus d'interés del citat contracte de finançament, el qual ha quedat establert per als quatre trams en el 5%. Això no obstant, no existeix cap evidència documental que l'Institut Valencià de Finances haja confirmat que això ha sigut calculat adequadament.

Tots els préstecs, llevat del subscrit amb la Caixa d'Estalvis de la Mediterrània, han sigut avalats per la Generalitat Valenciana.

Com a fet posterior, podem ressenyar que, durant l'exercici de 2002 i fins a la data de realització del present treball, hom ha disposat de 18.000.000 d'euros del "Tram D" del Banc Europeu d'Inversions i que hi ha previst disposar dels 12.000.000 d'euros restants. A més a més, SAR espera contractar un finançament de 42.000.000 d'euros per a un nou projecte de sanejament, a fi de disposar de la dita quantitat durant l'exercici de 2003.

Les necessitats de finançament de SAR, que s'originen per l'execució dels projectes de sanejament que li encomanen, haurien de ser regulats i planificats adequadament tenint en compte el volum contret, el ritme de creixement i les previsions de major endeutament que deriven del II Pla Director de Sanejament de la Comunitat Valenciana (pendent d'aprovació a la data de realització del treball de camp); així com la insuficiència dels ingressos generats o obtinguts per l'Entitat per a la seua amortització. Tot això, en el marc d'uns límits de volum i creixement autoritzats legalment, i sense perjudici de determinar la propietat dels projectes encomanats de cara a l'adequada afectació del finançament obtingut.

4.2.8 Creditors a curt termini

La composició d'aquest epígraf del passiu del balanç, que ha experimentat un creixement del 6,4%, és la següent:

Comptes	Euros
Deutes a curt termini amb entitats de crèdit	42.130.762
Creditors comercials	40.857.398
D'altres deutes no comercials	4.401.146
TOTAL	87.389.306

Quadre 12

a) Deutes a curt termini amb entitats de crèdit

El saldo d'aquest compte agrupa les quantitats següents: el deute pel saldo disposat a 31 de desembre de 2001 de tres pòlisses de crèdit amb venciment en l'exercici de 2002, per 22.071.112 euros; un préstec concedit en 2001 per un import de 7.512.651 euros, pendent d'amortitzar al tancament de l'exercici i amb venciment en 2002; interessos redituats i no vençuts per 2.284.459 euros, i 10.262.540 euros per deute reclassificat a curt termini (apartat 4.2.7).

L'import disponible total de les tres pòlisses citades s'eleva a 22.537.954 euros. Les dites pòlisses han sigut contractades a un tipus d'interés variable, que oscil·la entre l'EURIBOR a tres mesos, més 0,05 punts, i l'EURIBOR a tres mesos, més 0,01 punts. El tipus d'interés aplicat al préstec a curt termini ha sigut l'EURIBOR a tres mesos, més 0,15 punts.

b) Creditors comercials

El detall d'aquesta partida es mostra en el quadre següent.

Comptes	Euros
Creditors per obres	14.039.186
Creditors per despeses de depuració	25.799.370
Creditors per despeses de recaptació	892.761
D'altres creditors	126.081
TOTAL	40.857.398

Quadre 13

El saldo de "Creditors per obres" inclou 2.418.889 euros per les obres de construcció de "Sanejament de la Mancomunitat de Depuració de la Vora Esquerra del Riu Segura", el pressupost de les quals és d'11.964.480 euros. També inclou un saldo creditor d'1.687.464 euros per les obres de construcció "Ampliació de l'estació depuradora d'aigües residuals de Pinedo II (València)", el pressupost de les quals és de 39.835.222 euros.

En "Creditors per despeses de depuració" es registren els deutes pels treballs de manteniment i explotació de les entitats depuradores, els titulars més representatius de les quals són les empreses EGEVASA, EMARSA i SEARSA.

c) D'altres deutes no comercials

El saldo d'aquest compte, que s'eleva a 4.401.146 euros, inclou 3.956.924 euros a favor de la Generalitat Valenciana per la diferència entre el cànon estimat de l'últim trimestre de l'exercici i l'efectivament percebut. Aquest import, està previst de compensar-lo amb les subvencions que s'obtindran en 2002.

4.3 Anàlisi global del compte de pèrdues i beneficis

El compte de pèrdues i beneficis de l'exercici de 2001, juntament amb les xifres corresponents a l'exercici de 2000, es mostra a continuació, en euros:

DESPESES	2001	2000	Variació
Despeses de personal	1.532.160	1.398.639	9,5%
Dotació amortització immobilitzat	59.753	59.013	1,3%
Variació provisions tràfic	(7.483)	7.483	(200,0%)
D'altres despeses d'explotació	1.337.240	568.257	135,3%
Despeses financeres i assimilades	40.298	13.571	196,9%
Resultats financers positius	43.309	68.239	(36,5%)
Resultats extraordinaris positius	5.824	5.751	1,3%
Resultat positiu de l'exercici	-	-	-

INGRESSOS	2001	2000	Variació
Vendes i ingressos	501.448	231.522	116,6%
Pèrdues d'explotació	2.420.222	1.801.870	34,3%
Ingressos financers i assimilats	83.607	81.810	2,2%
Pèrdues d'activitats ordinàries	2.376.913	1.733.631	37,1%
Subvencions de capital transferides	5.728	5.728	0,0%
Ingressos i beneficis extraordinaris	96	23	317,4%
Pèrdues abans d'imposts	2.371.089	1.727.880	37,2%
Resultat negatiu de l'exercici	2.371.089	1.727.880	37,2%

Quadre 14

El compte de pèrdues i beneficis reflecteix exclusivament les despeses d'estructura o de funcionament de l'Entitat, així com els ingressos i les despeses derivats del subministrament d'aigua potable, ja que -tal i com indiquem en l'apartat 4.2.2- les despeses de gestió, explotació i control de les instal·lacions depuradores, així com les derivades de l'execució d'obres de construcció i reforma de tals instal·lacions i de la

gestió de recaptació del cànon de sanejament, les comptabilitzen com partides deutores de l'epígraf de l'immobilitzat "Saldo dels dipòsits en administració". Al seu torn, els ingressos obtinguts per a la realització de les citades despeses es registren com a partides creditores de l'esmentat epígraf.

L'adequada comptabilitat de les esmentades despeses i ingressos per a obtenir la imatge fidel dels resultats de l'Entitat i el seu reflex en el compte de pèrdues i beneficis, s'indica igualment en l'apartat citat.

4.4 Epígrafs més significatius del compte de pèrdues i beneficis

4.4.1 Despeses de personal

Les despeses de personal constitueixen el 51,7% del total de despeses de l'exercici; la seua composició, i la variació respecte a l'exercici anterior, són les següents, en euros:

Comptes	2001	2000	Variació
Sous i salaris	1.204.047	1.103.705	9,1%
Càrregues socials	328.113	294.934	11,2%
TOTAL	1.532.160	1.398.639	9,5%

Quadre 15

La plantilla de personal de SAR a 31 de desembre de 2001 era de 44 persones (una més que en l'exercici de 2000); mentre que la plantilla mitjana ha passat de 40,9 en l'exercici de 2000, a 43,9 en 2001.

Quant a les retribucions del personal dependent de SAR, i a l'efecte de l'article 29.1 de la Llei de Pressuposts de la Generalitat Valenciana per a l'exercici de 2001, l'Entitat ha obtingut de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació l'autorització de la massa salarial de l'exercici per import d'1.289.790 euros. Aquesta massa salarial inclou les retribucions de tots els llocs de treball inclosos en la plantilla de SAR (46 treballadors).

Durant l'exercici de 2001, SAR ha contractat per temps indefinit dos treballadors i ha convertit un contracte temporal en indefinit, sense atendre els criteris bàsics de selecció de personal laboral al servei de la Generalitat Valenciana.

Els expedients de personal haurien de contenir tota la documentació acreditativa de la situació personal, acadèmica i laboral dels treballadors de SAR, principalment DNI, antiguitat, situació familiar i titulació acadèmica. Aquestes últimes resulten necessàries per a la comprovació de la formació requerida per a ocupar el lloc de treball.

En "Sous i salaris" s'inclouen 72.415 euros en concepte de productivitat de l'exercici de 2001, que a la data de realització del present treball no havien sigut pagats perquè no

s'havia obtingut l'autorització prèvia del Consell a la proposta emesa per l'Entitat; tal i com estableix l'article 29.6 de la Llei de Pressuposts de la Generalitat Valenciana per a 2001.

Finalment, es recomana a l'Entitat que, en el còmput dels triennis, tinga en compte els distints grups de classificació del personal als quals pot estar adscrit cada treballador.

4.4.2 D'altres despeses d'explotació

Aquest epígraf de despeses representa un 45,1% del total i les principals partides que el componen són les que mostrem a continuació, en euros.

Comptes	2001	2000	Variació
Arrendaments i cànons	73.961	73.029	1,3%
Primes d'assegurances	32.809	23.073	42,2%
Assessoraments treballs específics	21.270	35.947	(40,8%)
Publicitat, propaganda i relacions públiques	511.683	41.193	1.142,2%
Subministraments	30.970	30.027	3,1%
Despeses d'oficina	60.227	62.439	(3,5%)
Dietes i despeses de viatge	51.777	41.963	23,4%
Potabilització d'aigua	508.937	224.039	127,2%
D'altres despeses d'explotació	45.606	36.547	24,8%
TOTAL	1.337.240	568.257	135,3%

Quadre 16

En "Publicitat, propaganda i relacions públiques" s'han registrat despeses per import de 450.759 euros, que corresponen al pagament previst en el conveni de col·laboració subscrit el 16 de març de 2001 amb l'Agència Valenciana del Turisme (AVT), per a la realització d'una campanya de publicitat institucional de la Comunitat Valenciana. En el citat conveni no es concreten les prestacions que he de realitzar la AVT, ni la justificació de l'import estipulat com a contraprestació, que s'ha limitat a una factura emesa per la dita entitat en la qual no es detallen les prestacions efectuades. En conseqüència, no hem pogut constatar l'efectiva realització dels serveis de publicitat de l'activitat de sanejament acordats per mitjà del citat instrument jurídic.

En el compte "Potabilització d'aigua", s'han registrat 508.937 euros per l'explotació de la potabilitzadora de Sagunt; aquesta activitat li fou encomanada a SAR mitjançant una resolució de la COPUT de 9 de març de 2000 i començà el mes de juliol de l'any esmentat.

4.4.3 Despeses financeres i assimilades

Les despeses financeres reflectides en el compte de pèrdues i beneficis s'elevan a 40.298 euros. Això no obstant, les despeses financeres meritades en l'exercici, derivades de l'endeutament de l'Entitat per a fer front als pagaments originats per les activitats pròpies, s'elevan a 8.321.338 euros.

La diferència entre tots dos imports correspon a les despeses financeres que SAR ha estimat que resulten imputables a despeses de construcció i a despeses de depuració, per imports de 7.325.358 i 955.682 euros, respectivament (vegeu el quadre 3 de l'apartat 4.2.2).

D'acord amb el que hem assenyalat en l'apartat 4.2.2 del present informe, les despeses financeres, les haurien d'haver imputades en la seu totalitat al compte de pèrdues i beneficis; tot això sense perjudici de la imputació a activitats que extracomptablement puga efectuar SAR.

4.4.4 Vendes i ingressos

En aquest epígraf s'han registrat 501.448 euros per la facturació del proveïment d'aigua que l'Entitat de Sanejament efectua a l'Ajuntament de Sagunt per mitjà de la planta potabilitzadora d'aquesta població i de les conduccions de proveïment corresponents. D'acord amb el conveni subscrit entre SAR i el citat Ajuntament, aquest servei es factura als preus indicats en el mateix contracte, i anualment se n'ha de fer una regularització per tal d'equiparar els dits preus al cost efectivament suportat per SAR.

Caldria agilitar els tràmits necessaris per a cobrar els imports facturats en els terminis establits en el conveni, i percebre -si és el cas- els interessos de demora acordats.

4.5 Situació tributària

D'acord amb la revisió efectuada, l'Entitat es troba al dia en la presentació i liquidació dels principals impostos a què està subjecta i no exempta. No obstant això, i d'acord amb la legislació vigent, els impostos no poden considerar-se definitivament liquidats mentre les declaracions presentades no hagen sigut comprovades per les autoritats fiscals, o no haja transcorregut el termini de prescripció de quatre anys.

5. GESTIÓ DEL CÀNON DE SANEJAMENT

La gestió de recaptació del cànon de sanejament correspon a SAR, en els termes prevists en la normativa legal vigent. Quant a això, podem assenyalar que, malgrat correspondre a l'Entitat l'elaboració de les propostes de liquidació d'aquest tribut, és la Direcció General de Tributs de la Conselleria d'Economia i Hisenda l'òrgan competent per a practicar les liquidacions d'ofici. Aquesta Conselleria és també l'òrgan competent pel que fa a la direcció i el control de l'activitat inspectora del cànon. Al seu torn, l'inici de la via administrativa de constrenyiment correspon a la Intervenció Delegada de la COPUT, amb la prèvia informació per part de SAR dels contribuents que no hagen satisfet el cànon.

La recaptació del cànon, efectuada fonamentalment per mitjà del rebuts d'aigua, requereix la col·laboració dels ajuntaments, majoritaris entre les entitats subministradores, amb estructures administratives poc àgils -per regla general- i de les empreses que realitzen el subministrament de l'aigua.

Per tal de millorar la gestió efectuada per l'Entitat i per les unitats administratives igualment competents en la recaptació del tribut, es proposen les recomanacions següents:

- a) Realitzar els controls pertinents sobre les dades que figuren en les declaracions-liquidacions del cànon de sanejament, relatives al nombre de comptadors, al consum per a les tarifes domèstiques i industrial, a l'aplicació dels coeficients correctors i al volum consumit que figura en les liquidacions d'autoconsums. Així mateix, caldria intensificar les actuacions per a determinar els subministraments i autoconsums d'aigua no declarats en algun moment de forma voluntària i que, per tant, no formen part del cens intern elaborat per l'Entitat de Sanejament.

A l'objecte d'iniciar les actuacions d'inspecció anteriorment descrites i ja que SAR no té atribuïdes competències en matèria d'inspecció tributària, caldria efectuar les gestions oportunes per a posar en pràctica la previsió legal continguda en l'article 21 del Reglament sobre Règim Econòmic, Financer i Tributari del Cànon de Sanejament, sobre l'adscripció d'un funcionari de la Inspecció de Tributs de la Generalitat Valenciana.

- b) Les actuacions iniciades per SAR per a quantificar els ingressos per cànon no declarats, les hauria de valorar l'òrgan competent per a la liquidar el tribut, a l'objecte d'evitar la prescripció del dret de la Generalitat Valenciana a liquidar el cànon meritat i no declarat en exercicis anteriors, o -si és el cas- de l'acció per a exigir el cànon recaptat i no declarat per les entitats subministradores.
- c) Caldria adoptar les mesures necessàries per a exigir de forma efectiva, a les entitats amb captacions pròpies d'aigua, la presentació de la declaració censal que permeta la liquidació tributària corresponent.

- d) Les actuacions empreses per SAR a l'objecte de depurar els drets de cobrament de la Generalitat Valenciana per cànon de sanejament, caldria completar-les amb les actuacions administratives previstes en la normativa d'aplicació per a exigir de manera efectiva la informació sol.licitada per SAR i no atesa per les entitats subministradores, de caràcter privat o ajuntaments; així com per a liquidar o -si és el cas- donar de baixa els deutes extingits per prescripció o per compensació d'ofici a instància de l'ajuntament deutor, o bé perquè així ho decret l'òrgan administratiu competent atenent a la normativa legal vigent.
- e) El procediment de recaptació del cànon hauria de ser revisat, tenint en compte -entre altres aspectes- la delimitació de les competències i responsabilitats de les entitats que hi intervenen, tant en el període voluntari de recaptació com en el de constrenyiment, tot evitant -si és el cas- la concurrència de procediments en aquells casos en què siguen els ajuntaments els òrgans competents per a exigir el cànon.
- f) El model actual de declaració-liquidació s'hauria de modificar, de forma que inclogués els períodes de facturació del cànon cobrat i que permetés, en conseqüència, un millor seguiment dels drets de cobrament registrats. Així mateix, hauria de permetre una adequada comprovació del concepte "usos industrials tarifa general".
- g) Registrar les declaracions-liquidacions del cànon de sanejament amb posterioritat a la seua comprovació per part del departament del cànon.
- h) Les variacions que es produïsquen en relació a les entitats subministradores d'aigua i, en conseqüència, recaptadores del cànon de sanejament, haurien de ser notificades a SAR, de cara a l'adequat control i seguiment de la recaptació del tribut. En aquest sentit, caldria aclarir les competències i responsabilitats de les entitats que s'incorporen al subministrament d'aigua, en relació als rebuts pendents de cobrament en el moment de la seua incorporació.
- i) S'haurien d'adoptar les mesures coercitives necessàries per a exigir i percebre efectivament els imports deguts a SAR pel cànon recaptat i no ingressat per les entitats subministradores. Així mateix, els expedients de compensació de deutes dels ajuntaments per aquest concepte, els hauria d'iniciar d'ofici la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació, o a instància de l'ajuntament deutor, atenent al que s'estableix en la normativa general de recaptació.

En relació a les anteriors recomanacions per a millorar la gestió cànon, podem assenyalar les modificacions normatives que a continuació comentem i la seua possible incidència en els procediments de gestió del citat tribut a partir de l'exercici de 2002.

El decret 193/2001, de 18 de desembre, modifica el reglament que regula el règim econòmic, financer i tributari del cànon de sanejament i desenvolupa les modificacions legislatives introduïdes per la llei 11/2000, de 28 de desembre, a l'objecte d'aclarir la situació tributària dels consumidors d'aigua i de les entitats subministradores, a més

d'establir l'obligació de fer una estimació directa del cabal consumit. Així mateix, s'introdueixen certes millores tècniques, entre les quals destaquen les següents:

- a) Les declaracions-liquidacions que periòdicament presenten les entitats subministradores, es substitueixen per declaracions de facturació del cànon (model 101) i autoliquidacions d'ingressos per la recaptació obtinguda (model 102); així mateix, aquestes entitats hauran de presentar anualment una relació detallada de la facturació de l'exercici anterior, a més d'una declaració-resum del cànon facturat en el dit exercici i pendent de cobrament al seu tancament (model 100), i una relació d'impagats de l'exercici anterior (model 401).
- b) Els subjectes passius amb subministraments propis d'aigua hauran d'instal·lar comptadors per a mesurar de forma directa el volum d'aigua efectivament consumida i hauran de presentar una declaració inicial (model 202), així com declaracions trimestrals (model 203) amb la lectura dels comptadors. A partir d'aquestes últimes, l'Entitat emetrà les liquidacions per autoconsums que corresponguen a cada període impositiu.
- c) S'estableix un nou coeficient corrector del cànon de sanejament, de manera que les obligacions tributàries hauran de presentar una nova declaració de producció d'aigües residuals, d'acord amb el citat coeficient (model 301).

Adicionalment, en relació al procediment de constrenyiment en la recaptació del tribut, SAR té previst que les liquidacions per cànon meritat a 31 de desembre de 2001 s'incloguen en el procediment de recaptació executiva acordat per la Generalitat Valenciana amb l'Agència Estatal de l'Administració Tributària.

6. FETS POSTERIORIS

El II Pla Director de Sanejament de la Comunitat Valenciana, que marcarà la política d'inversions que ha de realitzar SAR en els pròxims exercicis, es troba en fase d'esborrany, pendent d'aprovació per part del Govern Valencià, una vegada haja finalitzat el termini d'informació pública.

La llei 9/2001, de 27 de desembre, de Mesures Fiscals, de Gestió Administrativa i Financera i d'Organització de la Generalitat Valenciana per a l'exercici de 2002, modifica certs aspectes substancials de la llei de creació de SAR, en relació al cànon de sanejament, la recaptació del qual passa a considerar-se com un ingrés específic de l'Entitat i que s'haurà de destinar a la realització dels fins previstos en la llei. Així mateix, la gestió tributària del cànon (que té la consideració d'impost) s'atribueix a SAR, amb les facultats addicionals de comprovació i investigació del tribut, i es preveu la utilització de la via de constrenyiment.

Aquestes significatives modificacions legislatives es troben pendents del desenvolupament normatiu i de procediment, tant pel que fa a les noves competències de gestió tributària (en sentit ampli, incloent-hi les actuacions d'inspecció), com en matèria comptable, en considerar com ingressos propis de l'Entitat els obtinguts per mitjà del cànon de sanejament i, en conseqüència, haver-los de registrar com a tals en els compte de pèrdues i beneficis. L'adequada implantació de les modificacions anteriors i la seua efectivitat, es podran valorar a partir de l'exercici de 2002.

7. RECOMANACIONS

A més de les mencions fetes en l'apartat 2 del present informe, com a resultat del treball de fiscalització realitzat escau efectuar les recomanacions següents:

- a) Es considera oportú mantenir les recomanacions següents, proposades en els informes d'exercicis anteriors:
 - a.1) Adoptar les mesures que, per tal de millorar la gestió del cànon de sanejament, hem indicat en l'apartat 5.
 - a.2) Conciliar periòdicament amb l'Administració de la Generalitat Valenciana, i en qualsevol cas a la data de tancament dels comptes anuals, els moviments del compte "Saldo dels dipòsits en administració".
 - a.3) Intensificar les gestions per a fer efectives les quantitats pendents de cobrament per les subvencions concedides per diversos ajuntaments.
 - a.4) Comptabilitzar en el balanç, com immobilitzat material, les obres de construcció realitzades per iniciativa de SAR, i en l'immobilitzat immaterial, el dret d'ús dels terrenys cedits.
 - a.5) L'inventari dels béns de l'immobilitzat i el registre comptable de les baixes d'aqueixos béns, s'hauria d'atenir al que hem indicat en l'apartat 4.2.1.
 - a.6) Caldria aclarir la continuïtat de les obres "d'emergència" descrites en l'apartat 4.2.2.e) del present informe; tal com hi hem indicat.
 - a.7) L'endeutament contret per SAR hauria d'estar subjecte a uns nivells màxims de volum i creixement autoritzats legalment; tal i com indiquem en l'apartat 4.2.7.
 - a.8) Caldria aclarir en quin moment es considera que han conclòs les obres en instal.lacions de sanejament, per a la consegüent recepció i el compliment del contracte.
 - a.9) Caldria aplicar les revisions de preus previstes en els contractes subscrits amb les empreses explotadores de les instal.lacions depuradores.
- b) Les següents recomanacions sobre uns altres aspectes que s'han posat de manifest en la fiscalització de l'exercici de 2001:
 - b.1) Caldria cobrar el saldo deutor que hem indicat en l'apartat 4.2.3.c), per import de 134.565 euros.

- b.2) Els serveis de publicitat que hem indicat en l'apartat 4.4.2, així com l'instrument jurídic utilitzat per a la seua prestació, haurien d'estar motivats i justificats, atenent al que s'estableix en la normativa legal aplicable.
- b.3) La tramitació d'expedients de contractació d'emergència s'ha de limitar a les causes extraordinàries previstes en la normativa de contractació administrativa.
- b.4) Els expedients de contractació d'obres haurien d'incloure, en tots els casos, els programes de treball que ha de presentar el contractista en els terminis establits reglamentàriament.

